

Состав слова. Окончание

БЕЗЬЯНОВА ОЛЬГА ПАВЛОВНА

КГУ "Сш№24 г.Атырау

Учитель начальных классов,

Раздел:	Моя школа	
ФИО педагога		
Дата:		
Класс: 2	Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Тема урока	Состав слова. Окончание.	
Цели обучения в соответствии с учебной программой	2.1.1.1 определять с помощью учителя опорные слова, фиксировать их; отвечать на закрытые вопросы; 2.3.8.2 определять значимые части слова, выделять корень в слове и подбирать однокоренные слова.	
Цели урока	Закрепить знания об окончании слова, нулевом окончании, узнать о роли окончания в слове.	

Этап урока/ Время	Действия педагога	Деятельность ученика	Оценивание	Ресурсы
Начало урока 0-3 мин	Создание положительного эмоционального настроения. Всем, всем - добрый день! Прочь с дороги, злая лень! Не мешай учиться,	Дети приветствуют учителя.		https://www.uchportal.ru/publ/23-1-0-1735

	Не мешай трудиться!			
Середине урока 4-40 мин	1. Проверка домашнего задания 2. Актуализация жизненного опыта. Целеполагание. А) Послушайте стихотворение Ах, какое это счастье! Слово делится на части! Может каждый грамотей! Делать слово из частей! -О чём это стихотворение ? -Определите тему урока. Б) 1. Оформление тетрадей _____ ноябрь Классная работа 2. Прописываем	Дети слушают стихотворение, отвечают на вопросы. Формулируют тему урока. Работа с пословицей по плану: 1. Чтение пословицы. 2. Объяснить значение непонятных слов . 3. Выяснить смысл пословицы в целом: о чём она и чему учит? 4. Подобрать жизненную	ФО. Оценивается уровень развития речи. ФО Оценивается каллиграфия ФО Правильно разгадал все ребусы. Ошибался Фо № 8 За каждое, правильно записанное слово ставится 1 балл.	Журнал формативного оценивания Учебник с. 74-75 тетрадь

	соединения букв. Грамоты все иг 3. Запись пословицы с соблюдением высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв, их соединений. Грамоте учиться - всегда пригодится. 3. Работа по теме урока. А) Работа в группе С.74 № 6 -Разгадайте ребусы. (кисточка, линейка, краски, ручка). -Придумайте с одним из слов предложение. Запишите его. Б) с. 75 № 8 -Измените слова по образцу. Найдите и	ситуацию, в которой можно употребить данную пословицу. Дети разгадывают ребусы. Дети записывают предложение и Изменяют слова по образцу. Обозначаю окончание Дети читают рубрику. Отвечают на вопрос.	ФО № 9 За каждое правильно записанное слово ставится 1 балл. 1 балл ставится за каллиграфию.	
--	--	---	---	--

	обозначьте окончания. Физминутка 4. Самостоятельная работа. А) С. 75 Работа с рубрикой. -Прочитайте рубрику. -Какое окончание называем нулевым? Б) с. 75 № 9. Работа в паре. -Прочитайте текст. Выпишите выделенные слова. Обозначьте окончания. -Составьте и запишите предложения о своей школе.			
Конец урока 41-45 мин	Итог урока. Рефлексия. Слово может состоять из ..., ..., ..., ... Окончание – это ... часть слова. Чтобы найти	Дети отвечают на вопросы. Проводят самооценку работы на уроке.	 Дети рисуют смайлику рот: Работал отлично,	Картинка смайлик

	окончание, нужно ... слово и выделить ... часть слова как окончание. Домашнее задание: с. 75 № 10, выучить правила.		всё понял Работал хорошо, есть ошибки Много ошибок	
--	--	--	--	--

**Оқушылардың функционалдық сауаттылығын
қалыптастыруда ата-аналар мен қоғамның рөлі**

АХМЕТОВА АЙГУЛЬ МАКСУТОВНА

Атырау қаласы Жалпы білім беретін

Алмалы орта мектебінің директоры

Баланың тұлға ретінде қалыптасуында отбасы – алғашқы тәрбие мектебі. Ата-ананың бала тәрбиесіне, оқуына деген жауапкершілігі оның білім сапасына тікелей әсер етеді. Ата-аналар баланың күнделікті өміріндегі оқу процесіне қатысып, қолдау білдірген кезде, оқушыда жауапкершілік, өзіндік тәртіп, білімге деген қызығушылық қалыптасады.

Қоғам да оқушыны қоршаған орта ретінде үлкен рөл атқарады. Жергілікті қауымдастық, мәдениет ошақтары, кітапханалар, спорттық және шығармашылық ұйымдар баланың таным көкжиегін кеңейтіп, түрлі өмірлік жағдайларда дұрыс шешім қабылдай алуға үйретеді. Бұл — функционалдық сауаттылықтың басты көрсеткіштерінің бірі.

Мектеп пен ата-ана, қоғам бірлесіп жұмыс істегенде ғана оқушының жан-жақты дамуына қолайлы орта қалыптасады. Мысалы, ата-аналармен бірлескен жобалар, танымдық кездесулер, шеберлік сағаттары оқушының сыни ойлауын, қарым-қатынас дағдыларын, ақпаратпен жұмыс істеу қабілетін арттырады.

Сонымен қатар, ата-аналар мен қоғам мүшелерінің үлгі болуы — баланың өмірге, еңбекке, оқу-білімге деген көзқарасын қалыптастыруда шешуші фактор. Қоғамда белсенді азаматтарды көріп өскен бала да өз орнын табуға, белсенді болуға ұмтылады. Функционалдық сауаттылықты дамыту – тек мектептің емес, барша қоғамның ортақ ісі.

Оқушының функционалдық сауаттылығын қалыптастыру үдерісінде ата-аналар мен қоғамның қолдауына негізделген жүйелі жұмыс жүргізілсе, оқушы тек білім алумен шектелмей, алған білімін өмірде тиімді қолдана білуді үйренеді. Мұндай жағдайда оқушыда бастамашылдық, ынтымақтастық, әлеуметтік жауапкершілік сияқты маңызды құндылықтар дамиды.

Ата-аналар оқу бағдарламасының мазмұнын жақсы түсінген жағдайда, баласына көмек көрсетіп қана қоймай, оның оқуына қызығушылығын арттыра алады. Сонымен бірге, балада оқуға деген ішкі мотивация пайда болады. Бұл – ұзақ мерзімді жетістіктің кепілі.

Кей жағдайларда ата-аналар мектеппен тығыз байланыс орнатпағандықтан, балаға қажетті деңгейде қолдау көрсете алмайды. Сондықтан мектеп пен ата-ана арасында ашық әрі тұрақты байланыс орнату – басты талап.

Қоғам да мектеппен тығыз байланыста болуы тиіс. Әлеуметтік серіктестік арқылы түрлі кәсіп иелерімен кездесулер, өндіріс орындарына экскурсиялар, еріктілермен бірлескен жобалар оқушылардың практикалық дағдыларын дамытып, болашақ мамандығын саналы түрде таңдауға ықпал етеді. Бұл тәжірибелердің барлығы функционалдық сауаттылықты арттыруға бағытталады.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту – мектеп, ата-ана және қоғам арасындағы өзара әрекет пен ынтымақтастықтың нәтижесі. Осы үштік үйлесімді жұмыс істеген жағдайда ғана бала заманауи талаптарға бейімделген, жан-жақты дамыған, өмірлік жағдайларда оң шешім қабылдай алатын тұлға болып қалыптасады.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуда отбасында қалыптасатын құндылықтардың орны ерекше. Отбасы балаға алғашқы күннен бастап тәртіп, жауапкершілік, еңбекке құрмет, адамдармен қарым-қатынас мәдениеті секілді маңызды дағдыларды үйретеді. Бұл қасиеттер оқушының мектептегі, қоғамдағы және болашақтағы өмірінде табысты болуына негіз болады.

Ата-аналардың оқу-тәрбие процесіне белсенді араласуы оқушының өзіне деген сенімділігін арттырады. Мысалы, үй тапсырмаларын бірге орындау емес, оның дұрыс орындалуына жағдай жасау, бағыт-бағдар беру – оқушының дербестігін дамытады. Мұндай қолдау балада өзін-өзі басқару, уақытты тиімді пайдалану сияқты дағдылардың қалыптасуына әсер етеді.

Қоғамдық ұйымдар, жергілікті билік органдары мен кәсіпкерлер де мектептермен әріптестік орнатып, түрлі жобалар мен бағдарламалар арқылы оқушылардың өмірлік дағдыларын дамытуға атсалыса алады. Мысалы, экологиялық жобалар, кәсіптік бағдар беру курстары, волонтерлік қозғалыстар – оқушының тек білім алып қана қоймай, қоғамға пайдалы азамат ретінде қалыптасуына мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, БАҚ пен әлеуметтік желілер де балалардың көзқарасы мен дүниетанымына ықпал ететін қуатты құралға айналып отыр. Сондықтан қоғамда балалар үшін сапалы ақпараттық орта қалыптастыру да маңызды. Бұл бағытта ата-аналармен ақпараттық мәдениетті қалыптастыру жұмыстары қатар жүргізілуі тиіс. Жалпы, оқушының функционалдық сауаттылығы – оның тек оқу үлгерімімен өлшенбейді. Бұл – баланың алған білімін күнделікті өмірде тиімді қолдана алуы, мәселелерді шеше білуі, өзгелермен нәтижелі қарым-қатынас орната алуы.

Осы мақсатқа жету үшін ата-ана, мектеп және қоғам өзара түсіністік пен сенім негізінде бірлесе әрекет етуі қажет.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуда мектептің міндеті – білім берумен қатар, ата-аналар мен қоғамды осы бағыттағы жұмысқа жұмылдыру. Бұл үшін мектеп түрлі форматтағы іс-шаралар ұйымдастыра алады: ата-аналар жиналыстарының мазмұнын кеңейтіп, оларды оқыту семинарлары, шеберлік сағаттары, тренингтермен толықтыру; ата-аналар мен қоғам өкілдерін оқу процесіне тарту арқылы ашық сабақтар, жобалық жұмыстар, пікірталас алаңдарын өткізу – тиімді тәжірибе бола алады.

Мұндай жұмыстар ата-аналарға баланың функционалдық сауаттылығының маңызын терең түсінуге көмектеседі. Олар баланың мектептен тыс уақытын қалай тиімді ұйымдастыруға болатыны, оқуға деген қызығушылықты қалай арттыру керектігі туралы нақты ақпарат алады. Сонымен қатар, ата-аналар мен мектеп арасында өзара сенім мен серіктестік орнайды.

Қоғам да оқу процесінің ажырамас бөлігіне айналуы керек. Мектеп пен қоғам арасындағы тығыз байланыс – білім берудің сапасын арттырып, оқушыны өмірге бейімдеу жолындағы маңызды қадам.

Ауылдық жерлерде жергілікті әкімдік, мәдениет үйлері, кітапханалар, кәсіпкерлер, ардагер ұстаздар мектеп өміріне белсене араласса, бұл оқушыға әлеуметтік ортадағы жауапкершілікті сезінуге жол ашады. Қала жағдайында бұл міндетті түрлі қоғамдық қорлар, үкіметтік емес ұйымдар мен кәсіптік қауымдастықтар атқара алады. Сондай-ақ, функционалдық сауаттылықты дамыту үдерісінде ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбиенің рөлі зор. Оқушылар туған жердің тарихын, салт-дәстүрін, мәдениетін танып, оған құрметпен қарауға үйренсе, бұл олардың тұлғалық дамуына және қоғаммен байланысының нығаюына әсер етеді. Бұл – функционалдық сауаттылықтың маңызды бір тармағы болып есептеледі. Осылайша, оқушыны функционалды сауатты тұлға ретінде қалыптастыру – тек мектеп мұғалімдерінің міндеті емес. Бұл – ата-аналар, қоғам және бүкіл ел болып атсалысатын ортақ жауапкершілік. Бірлескен, үйлесімді әрекет нәтижесінде ғана оқушылардың өмірге бейімді, белсенді, ойлы азамат болып өсуіне жол ашылады. Осындай жүйелі, мақсатты және үйлесімді әрекеттер нәтижесінде оқушылардың өмірге икемділігі артады, олар кез келген жағдайда өз білімін, біліктілігін тиімді қолдана алатын, заманауи қоғам талабына сай тұлға болып қалыптасады. Бұл дегеніміз – функционалдық сауаттылығы дамыған азамат. Сонымен қатар, бүгінгі цифрлық заманда ақпаратты дұрыс қабылдап, талдай білу, жалған ақпараттан ажырата алу, өз ойын сауатты жеткізу, өз құқықтары мен міндеттерін білу де функционалдық сауаттылықтың маңызды құрамдас бөліктері болып табылады.

Мұндай қабілеттерді дамытуда ата-ананың үлгі болуы, баламен ашық әңгімелесіп, пікірін тыңдап, қолдау білдіруі – өте құнды.

Мектеп оқушыларына арналған қоғамдық-маңызы бар жобалар мен іс-шараларға ата-аналар мен жергілікті қоғам өкілдерінің тартылуы – балалардың әлеуметтік белсенділігін арттырады. Балалар өздерін қоғамның бір мүшесі ретінде сезініп, үлкен өмірге дайын бола бастайды. Сонымен қатар, бұл – олардың азаматтық көзқарасын, патриоттық рухын, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға жол ашады.

Мұғалім, ата-ана және қоғам үштігінің бірлескен жұмысы нәтижесінде білім беру жүйесі тек білім берумен шектелмей, тәрбиелеу мен тұлғалық дамуға да айрықша көңіл бөледі. Әсіресе, қазіргі заманғы талаптарға сәйкес келетін оқушы – ақпаратты іздей, талдай, қолдана алатын, түрлі көзқарасты бағалай білетін, шешім қабылдай алатын, өз ойын еркін жеткізе алатын тұлға болуы тиіс.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту – бүгінгі қоғамның басты міндеттерінің бірі. Бұл бағытта ата-аналар мен қоғамның белсенді араласуы арқылы ғана сапалы, нәтижелі өзгерістерге қол жеткізуге болады. Ортақ мақсатқа бағытталған әріптестік негізіндегі жұмыс – болашақ ұрпақтың білімді, бәсекеге қабілетті және жауапты азамат болып өсуіне берік негіз қалайды.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту жолындағы ата-ана мен қоғамның рөлі артып келе жатқан тұста, бұл үдерістің тиімді жүзеге асуы үшін барынша қолайлы жағдай жасау қажет. Бұл ретте, отбасы, мектеп және қоғам арасындағы тығыз байланысты одан әрі нығайту маңызды. Әр тарап өзінің жауапкершілігін сезініп, ортақ мақсатқа жұмылса, нәтиже де соғұрлым жоғары болады.

Ата-аналарға қолдау көрсететін арнайы кеңес беру орталықтарының, ресурстық бағыттағы іс-шаралардың ұйымдастырылуы – олардың педагогикалық мәдениетін арттырып, баланың оқуына саналы түрде араласуына мүмкіндік береді. Қоғамда «ата-ананың мектеп өміріне араласуы» деген түсінікті тек жиналысқа келу немесе мектепке көмек көрсету деп қабылдау дұрыс емес. Бұл – баланың күнделікті оқуына, тәрбиесіне белсенді қатысу, оқуына мотивация беру, қолдау көрсету дегенді білдіреді.

Сондай-ақ, мектептерге қоғам белсенділерін, кәсіби мамандарды, табысты азаматтарды шақырып, оқушылармен кездесу өткізу – білім алушының өмірлік бағдарын айқындауына септігін тигізеді. Олар өз саласындағы тәжірибелерімен бөлісіп, оқушыларға нақты мысал арқылы функционалдық сауаттылықтың өмірдегі маңызын ұғындыра алады.

Заманауи білім беру технологияларын қолдана отырып, ата-аналар мен қоғам мүшелерін онлайн платформалар арқылы оқу-тәрбие процесіне тарту да өзектілігін көрсетіп отыр. Қашықтан өткізілетін вебинарлар, онлайн кеңестер, цифрлық күнделік пен мобильді қосымшалар арқылы кері байланыс орнату – ата-ана мен мектеп арасындағы байланысты жаңаша деңгейге көтереді. Мұндай тәсілдер әсіресе шалғай елді мекендерде тиімді бола алады.

Оқушы – отбасының, мектептің және қоғамның айнасы. Егер осы үш ортаның өзара әрекеті дұрыс жолға қойылса, әр бала өзін бағалай алатын, қоғамда өз орнын таба білетін, өмірлік мақсат-міндеттері айқын тұлға болып өседі. Функционалдық сауаттылықты дамыту – тек білім жүйесіндегі жаңару емес, бұл – бүкіл елдің болашағына бағытталған стратегиялық қадам.

Сондықтан да ата-аналар мен қоғам өкілдерінің бұл іске белсенді араласуы – әрбір оқушының табысты болашағы үшін салынған сенімді көпір.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту – үздіксіз жүретін күрделі әрі көпқырлы үдеріс. Бұл бағыттағы жұмыстың нәтижелі болуы үшін мектеп пен отбасының арасындағы ынтымақтастық тұрақты сипатқа ие болуы тиіс. Ата-аналар баласының тек үлгеріміне емес, оның қызығушылықтары мен бейіміне де назар аударуы керек. Себебі оқушы өзіне жақын, өзіне қызықты салада білімді терең меңгеріп, оны өмірлік тәжірибеде қолдануға ұмтылады. Бұл өз кезегінде функционалдық сауаттылықтың қалыптасуына тікелей ықпал етеді.

Мектеп, ата-ана және қоғам бірлесе отырып, бала бойында өзін-өзі дамытуға деген ынта мен өмір бойы білім алуға деген көзқарасты тәрбиелеуі тиіс. Бұл – ХХІ ғасыр адамының басты ерекшелігі.

Функционалдық сауаттылығы жоғары тұлға тек білім алып қана қоймай, оны дұрыс пайдалана білетін, ақпаратты талдай алатын, түрлі жағдайда тиімді шешім қабылдайтын адам. Мұндай қасиеттерді қалыптастыруда балаға ең жақын орта – отбасы мен қоғам басты тәрбие мектебі бола алады.

Сонымен қатар, мектептен тыс үйірмелер, секциялар, еріктілер клубтары, дебаттық ұйымдар, қоғамдық бастамалар – оқушылардың әлеуметтік, азаматтық, қарым-қатынас, шешім қабылдау және шығармашылық дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Бұл құрылымдарға ата-аналар мен қоғам өкілдері тартылса, олардың өмірлік тәжірибесі мен үлгісі арқылы балалар нақты нәтижеге ұмтылуды үйренеді.

Қазіргі таңда елімізде білім сапасын арттырумен қатар, оны өмірмен байланыстыруға бағытталған реформалар жүзеге асырылып жатыр. Бұл реформалардың сәтті іске асуы үшін ата-аналар мен қоғамның қолдауы ауадай қажет. Себебі мектеп жалғыз өзі балаға өмірлік қажетті барлық дағдыны бере алмайды. Сондықтан бұл міндет – барша қоғамның ортақ жауапкершілігі.

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту – уақыт талабы. Бұл үдеріс ата-ананың тәрбиесімен, қоғамның белсенді қолдауымен және мектептің сапалы білім беруімен тығыз байланысты. Үштаған өзара бір бағытта жұмыс істегенде ғана білім алған бала оны өмірде тиімді пайдалана білетін, өз орнын таба алатын, болашағына сеніммен қарайтын азамат болып қалыптасады.

Функционалдық сауаттылықты дамыту – тек пәндік біліммен шектелмейтін, оқушының өмірлік тәжірибесін байытып, оны қоғамда белсенді әрекет ететін тұлға ретінде қалыптастыруға бағытталған тұтас процесс. Бұл жолда ата-аналар мен қоғамның қатысуы оқушыға нақты тірек пен бағыт-бағдар береді.

Ата-аналар баласының қызығушылығы мен қабілетін ерте кезден байқап, оны дамытуға жағдай жасаса, бала өз мүмкіндіктеріне сенеді. Мұндай сенім – оның белсенділігін, бастамашылдығын, дербес ойлау қабілетін нығайтады. Бұл да – функционалдық сауаттылықтың негізгі элементтері.

Мектеп те бұл үдерісте белсенді ұйымдастырушы болуға тиіс. Оқу-тәрбие жұмысында тек білім беруге емес, баланы өмірге бейімдеуге бағытталған әдістерді, жобалық жұмыстарды, өмірлік жағдаяттарға негізделген тапсырмаларды кеңінен қолдану қажет. Сонымен бірге, мектеп пен ата-аналар арасында үздіксіз диалог пен кері байланыс орнаса, білім беру сапасы мен оқушы жетістігі арта түседі.

Бүгінгі таңда Қазақстанда білім берудің жаңа үлгісіне көшу үрдісі жүріп жатыр. Бұл үлгі тек академиялық білімге емес, оқушының бойындағы функционалдық дағдыларды қалыптастыруға бағытталған. Яғни, оқушы тек оқулықтағы біліммен шектелмей, оны шынайы өмірде қолдана алуы тиіс. Мұндай мақсатқа жету үшін әр балаға сенім артып, оны дамытуға қоғам болып жұмылуымыз қажет.

Әдебиеттер тізімі

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 25 маусымдағы №832 қаулысымен бекітілген **Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту жөніндегі 2012–2017 жылдарға арналған ұлттық іс-қимыл жоспары**.
- Әбенова З.Ә. **Функционалдық сауаттылықты қалыптастырудың теориялық негіздері** // Білім, №4, 2018 ж.
- Қалиева С.Қ. **Функционалдық сауаттылық – оқушының өмірлік дағдысын қалыптастыру негізі** // Қазақ тілі мен әдебиеті, №2, 2020 ж.
- Қабдырашев Қ. **Қоғам және мектеп: ынтымақтастық тәжірибесі** // Білім берудегі менеджмент, №3, 2021 ж.
- Көшкімбаева С.А., Жұмағазина Г.Б. **Қазіргі мектептегі тәрбие және әлеуметтік серіктестік** – Алматы: Қазақ университеті, 2019 ж.
- ЮНЕСКО. **Оқу сауаттылығы: Халықаралық салыстырмалы зерттеулер мен тәжірибе** – Астана, 2017 ж.
- OECD. **PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do** – OECD Publishing, Paris, 2019.
- Мұхамбетжанова С.Т. **Функционалдық сауаттылық – білім беру мазмұнын жаңартудың өзегі** // Педагогика және психология, №2, 2020 ж.
- Баймұратова Б. **Ата-ана мен мектептің өзара байланысы – білім сапасының кепілі** // Білім әлемі, №1, 2022 ж.

**Инклюзивті оқушыларға қазақ тілі мен
әдебиеті пәндерін оқытудың тиімді жолдары
(8- сынып орыс тілді аудиторияға арналған)**

АЙТИМОВА ГУЛЬЗАДА УЗАКБАЕВНА
Атырау облысы, Мақат ауданы, Доссор кенті,
«Ораз Сарғұнанов атындағы орта мектеп» КММ
Орыс сыныбындағы
Қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі

Кіріспе

Қазіргі білім беру жүйесінің маңызды бағыттарының бірі – инклюзивті білім беру. Бұл білім беру түрі мүмкіндігі шектеулі немесе ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға тең мүмкіндіктер жасауға бағытталған. Инклюзивті оқыту барысында әрбір оқушының жеке қабілеті, оқу қарқыны мен қажеттілігі ескеріледі. Әсіресе тілдік пәндер, оның ішінде қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін оқытуда инклюзивті тәсілдің маңызы зор.

Қазақстан Республикасында мемлекеттік тілді меңгерту – білім беру жүйесінің басты мақсаттарының бірі болып табылады. Осы орайда орыс тілді аудиторияда білім алатын 8-сынып оқушыларына қазақ тілі мен әдебиетін тиімді әрі қолжетімді әдістермен оқыту – педагогтың кәсіби шеберлігіне байланысты. Ал инклюзивті сыныптарда бұл үдеріс одан да күрделене түседі, себебі оқушылардың танымдық қабілеті, коммуникативтік дағдылары мен психологиялық ерекшеліктері әртүрлі болады.

Бұл жұмыста инклюзивті оқушыларға қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін оқытудың тиімді жолдары қарастырылады. Сонымен қатар, арнайы педагогикалық тәсілдер мен оқыту технологияларын қолдана отырып, оқушылардың білім сапасын арттыру, олардың тілге деген қызығушылығын ояту жолдары сипатталады.

Мақсаты:

Инклюзивті ортада білім алатын 8-сынып оқушыларына қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін тиімді оқыту жолдарын айқындау, ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға бейімделген әдіс-тәсілдер мен ресурстарды ұсыну.

Өзектілігі:

Қазіргі таңда инклюзивті білім беру – жалпы білім беру жүйесінің ажырамас бөлігіне айналды. Орыс тілді мектептерде ерекше қажеттіліктері бар оқушылардың мемлекеттік тілді меңгеру деңгейін арттыру, олардың әлеуметтенуіне және тұлғалық дамуына ықпал ету қажеттілігі күн тәртібінде тұр. Сондықтан бұл тақырып өзекті болып табылады.

Ғылыми-әдістемелік деңгейі:

Жұмыс қазіргі заманғы педагогика, инклюзивті білім беру мен тіл оқыту әдістемесі саласындағы ғылыми-зерттеулерге сүйене отырып құрылған. Оқытуда саралап оқыту, жобалық әдіс, визуалды және кинестетикалық тәсілдер кеңінен қолданылады.

Жаңашылдық деңгейі:

Жоба инклюзивті білім беру талаптарына сай қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда бейімделген әдістерді ұсынып, оқыту үрдісіне заманауи цифрлық ресурстар мен интерактивті құралдарды ендіру арқылы жаңашылдықты көрсетеді.

Әдіснамалық негіз сипаттамасы:

Жоба конструктивизм, гуманистік және тұлғалық-бағдарлы оқыту теорияларына негізделген. Сонымен қатар, Виготскийдің "жақын даму аймағы" теориясы мен арнайы педагогика қағидалары басшылыққа алынды.

Практикалық маңыздылығы:

Ұсынылып отырған әдіс-тәсілдер мен ұсыныстар инклюзивті сыныпта жұмыс істейтін қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімдеріне нақты көмек болады. Жоба материалдары практикалық сабақтарда, жеке және топтық жұмыстарда тиімді қолдануға жарамды.

Күтілетін нәтиже:

- Ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушылардың қазақ тілі мен әдебиетін меңгеру деңгейі артады;
- Сабаққа деген қызығушылығы мен мотивациясы күшейеді;
- Тілдік қарым-қатынас жасау дағдылары дамиды;
- Мұғалімдердің инклюзивті ортада жұмыс істеу құзыреттілігі артады.

Бағалау критерийлері:

- Оқушылардың тілдік білімді қолдану деңгейі;
- Сабаққа қатысу белсенділігі;
- Тапсырмаларды өз деңгейінде орындау сапасы;
- Коммуникативтік дағдының дамуы;
- Қалыптастырушы және жиынтық бағалау нәтижелері.

Рефлексия:

Оқыту процесінің нәтижесінде оқушылар мен мұғалім тарапынан жүргізілген кері байланыс арқылы оқыту тәсілдерінің тиімділігі сараланады. Мұғалім өз жұмысын қайта қарастырып, әдістемелік тұрғыдан жетілдіру бағыттарын анықтайды. Сонымен қатар, әр оқушының жетістігі мен даму қарқыны ескеріле отырып, оқыту стратегиясы реттеледі.

Инклюзивті ортада оқытудың мақсаты – барлық оқушыларға, соның ішінде ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға да сапалы білім беруді қамтамасыз ету. Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері арқылы оқушылардың тілдік құзыреттілігін дамыту, шығармашылық қабілетін арттыру және қазақ халқының мәдениеті мен рухани құндылықтарына құрметпен қарауға тәрбиелеу көзделеді.

Осы мақсатты жүзеге асыру үшін мұғалім тарапынан оқушылардың психологиялық және танымдық ерекшеліктерін ескеретін, қолжетімді, бейімделген әдіс-тәсілдерді қолдану қажет.

Зерттеу жұмысының өзектілігі инклюзивті сыныптарда мемлекеттік тілді меңгерту барысындағы қиындықтар мен оларды шешудің нақты жолдарының жетіспеушілігімен түсіндіріледі. Әр оқушының білім алу мүмкіндігін арттыру үшін саралап оқыту, ынталандыру, көрнекілік және ойын элементтерін қолдану – бұл бағыттағы басты міндеттер.

Ғылыми-әдістемелік тұрғыдан зерттеу заманауи педагогикалық әдіс-тәсілдерге негізделеді. Оқытудың интербелсенді әдістері, критериалды бағалау жүйесі, дифференциацияланған тапсырмалар, сонымен қатар сандық технологиялар арқылы қолдау көрсету – инклюзивті білім беруде кеңінен қолданылатын әдістер. Сонымен қатар әдеби шығармаларды талдау барысында визуалды қолдау, дыбыстық мәтіндер, рөлдік ойындар арқылы әртүрлі деңгейдегі оқушылардың сабаққа қатысуы қамтамасыз етіледі.

Жаңашылдық жұмыс барысында инклюзивті білім беруге бейімделген авторлық тапсырмалар мен оқыту стратегияларын ұсыну арқылы көрінеді.

Сонымен қатар қазақ әдебиетін оқытуда ерекше қажеттілігі бар оқушылардың оқу стиліне сәйкес келетін мультимедиялық материалдарды тиімді пайдалану да – жаңашыл тәсілдің бірі.

Әдіснамалық негіз ретінде тұлғалық-бағдарлы оқыту, конструктивизм теориясы, Блум таксономиясы, сондай-ақ Л.С. Выготскийдің «жақын даму аймағы» тұжырымдамасы алынған. Бұл теориялар оқушының жеке ерекшелігін ескеріп, оның даму әлеуетін ашуға бағытталған.

Практикалық маңыздылығы – инклюзивті сыныпта жұмыс істейтін қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімдері үшін әдістемелік көмек ретінде қолдануға болады. Ұсынылған тәсілдер арқылы мұғалім оқушылардың оқу жетістіктерін арттырып, олардың тілдік дағдыларын дамытуға нақты үлес қоса алады.

Күтілетін нәтиже ретінде оқушылардың қазақ тілі мен әдебиеті пәндеріне деген қызығушылығы артады, оқушылардың тілдік қорлары кеңейеді, өз ойларын еркін жеткізе алады. Сонымен қатар оқу үрдісіне белсенді қатысуы мен өзіндік пікір айту дағдылары қалыптасады.

Бағалау критерийлері ретінде оқушылардың оқу мақсаттарына жету деңгейі, тапсырмаларды өз бетімен және жұппен орындау нәтижелері, мәтінді түсіну және өз ойын жүйелеу қабілеті, шығармашылық жұмыстардың орындалу сапасы алынады.

Рефлексия барысында мұғалім қолданылған әдістердің тиімділігіне талдау жасап, сабақ соңындағы кері байланыс негізінде оқыту тәсілдеріне түзетулер енгізеді. Оқушылардың рефлексиясы арқылы олардың оқу процесіне көзқарасы, түсіну деңгейі мен қызығушылығы айқындалады. Бұл мұғалім мен оқушы арасындағы өзара сенім мен қолдауды нығайтуға мүмкіндік береді.

Инклюзивті оқыту – барлық оқушылардың білім алуға деген құқығын қамтамасыз ететін әдіс. Бұл үрдісте мұғалім оқушының физикалық, психологиялық, зияткерлік, әлеуметтік ерекшеліктерін ескере отырып, білім беруді жеке тәсілмен ұйымдастырады. Қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін инклюзивті ортада оқытуда ең алдымен тіл үйренуге деген ішкі мотивацияны қалыптастыру қажет. Себебі мемлекеттік тілді үйрену тек білім беру мақсаты ғана емес, сонымен қатар әлеуметтену мен тұлғалық даму құралы болып табылады.

Орыс тілді аудиторияда мемлекеттік тілді оқыту барысында жиі кездесетін қиындықтар – сөздік қордың аздығы, грамматикалық құрылымдарды түсіну деңгейінің төмендігі және әдеби шығармаларды қабылдау қабілетінің әрқелкілігі.

Мұндай жағдайда инклюзивті әдістерді қолдану өте тиімді. Мысалы, визуалды материалдар – суреттер, сызбалар, бейнематериалдар арқылы мәтінді түсіндіру, интерактивті тапсырмалар мен ойындар арқылы жаңа сөздерді меңгерту оқушылардың қызығушылығын арттырады.

Әдеби шығармаларды оқытуда диалогтік оқыту тәсілдері ерекше орын алады. Мұғалім оқушыларды диалогке тартып, кейіпкерлердің іс-әрекетін, ой-пікірін талдату арқылы сыни ойлауға жетелейді. Сонымен қатар, инсценировка, рөлдік ойындар, көріністер қою арқылы оқушылар шығарманы тереңірек түсінеді және тілдік қарым-қатынас жасау қабілеттері дамиды. Ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушылар үшін бұл әдістер олардың эмоционалдық және әлеуметтік бейімделуіне де оң әсер етеді.

Сабақ құрылымында тапсырмалар көп деңгейлі болып берілуі тиіс. Бұл тәсіл оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескеруге мүмкіндік береді. Мысалы, бір оқушы тек сурет бойынша сөйлем құраса, келесісі сол сөйлемді күрделі мәтінге айналдыра алады. Мұндай саралау білім сапасын арттырумен қатар, оқушылардың өзін-өзі бағалауына, жетістікке жетуіне ықпал етеді.

Инклюзивті сыныпта оқушылардың жетістігін бағалау да ерекше тәсілді қажет етеді. Қалыптастырушы бағалау арқылы мұғалім әр оқушының жетістігін күнделікті бақылап, мадақтау мен қолдау көрсету арқылы олардың өз күшіне деген сенімін арттыра алады. Сонымен қатар, өзіндік және өзара бағалау арқылы оқушылардың жауапкершілік сезімі мен сын тұрғысынан ойлау қабілеті дамиды.

Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында жобалық жұмыстар, шығармашылық тапсырмалар, мультимедиялық ресурстармен жұмыс жүргізу ерекше нәтиже береді. Мысалы, оқушылар қысқа әңгіме құрастырып, оны бейнеролик түрінде ұсынуы немесе әдеби кейіпкерге хат жазуы мүмкін. Бұл әдістер олардың пәнге деген қызығушылығын оятып, тілдік қорын кеңейтуге көмектеседі.

Инклюзивті білім беру жағдайында мұғалімнің басты рөлі – оқушының мүмкіндігін дұрыс бағалап, оның әлеуетін ашуға бағытталған оқыту ортасын құру. Ынтымақтастыққа негізделген қолайлы атмосфера, бірін-бірі қолдайтын орта оқушылардың өзара түсіністігін арттырып, өзіне деген сенімін нығайтады.

Инклюзивті оқушыларға қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін тиімді оқыту үшін педагог үнемі ізденісте болып, оқушылардың жеке қажеттіліктеріне сай оқыту стратегияларын бейімдеуі қажет. Бұл – тек білім беру емес, үлкен адамгершілік пен кәсіби жауапкершілікті талап ететін үдеріс.

Инклюзивті білім беруде мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі ерекше маңызға ие. Ол тек пәндік біліммен шектелмей, психологиялық-педагогикалық білімге, дифференциалды және бейімделген оқытудың әдіс-тәсілдеріне де ие болуы тиіс.

Әр оқушыны түсіну, оның даму қарқынын бақылау, оқыту стратегиясын дер кезінде өзгертіп отыру — инклюзивті ортада нәтижелі білім берудің кепілі.

Қазақ әдебиетін оқыту барысында ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушылар үшін мәтінді қысқарту, жеңілдетілген нұсқасын қолдану, дыбыстық мәтіндерді тыңдату сияқты әдістер үлкен қолдау бола алады. Сондай-ақ, тірек сызбалар, кестелер, мәтін құрылымын визуалды түрде көрсету – мәтінді терең түсінуге септігін тигізеді. Әдеби кейіпкерлердің мінез-құлқын талдау, олардың іс-әрекетін саралау арқылы оқушылар адамгершілік қасиеттерді де бойына сіңіреді.

Сабақ барысында топтық жұмыс пен жұптық тапсырмалар ерекше орын алады. Мұндай әдістер оқушылардың бір-біріне көмектесуін, өзара қарым-қатынас жасауын, пікір алмасуын қалыптастырады. Топ ішінде әр оқушы өз рөлін орындай отырып, ынтымақтастық пен жауапкершілікті сезінеді. Бұл — инклюзивті сыныптағы әлеуметтену үдерісінің тиімді жолдарының бірі.

Инклюзивті оқушыларға арналған сабақтың құрылымы дәстүрлі сабақтан өзгеше болуы мүмкін. Уақыттың көбі түсіндіруге, қолдауға, қайталауға арналады. Мұғалім жиі кері байланыс ұйымдастырып, тапсырмаларды орындату барысында оқушыға жан-жақты қолдау көрсетеді. Кейде тапсырмалар жеке парақпен, үлкен әріппен жазылып, суреттермен бірге беріледі. Бұл әдістер зейіннің тұрақсыздығы мен есте сақтау қабілеті төмен оқушылар үшін өте тиімді.

Сонымен қатар, ата-аналармен тығыз байланыс орнату да инклюзивті білім берудің маңызды бөлігі болып табылады. Ата-аналармен жүйелі жұмыс жасау, баланың жетістігін бірлесе талдау, оған қолдау көрсету жолдарын қарастыру — бұл үдерістің нәтижелілігін арттырады. Мұғалім, ата-ана және оқушы арасындағы үйлесімді қарым-қатынас баланың дамуында шешуші рөл атқарады.

Инклюзивті сыныпта оқыту барысында әрбір жетістік, тіпті ең кішкентай алға жылжу да мадақталып отыруы керек. Бұл оқушының өзін бағалауға, өз күшіне сенуге, әрі қарай даму үшін ынталануына әсер етеді. Позитивті мотивация, қолдау мен сенім — ерекше қажеттілігі бар оқушылар үшін басты қозғаушы күш.

Оқу жылының соңына қарай оқушының тілдік дағдысы, сөздік қоры, мәтінмен жұмыс істеу дағдылары, сөйлеу тілі біршама дами түседі. Олар өз ойын ауызша және жазбаша жеткізуге ұмтылады, әдеби шығармаларды қабылдау қабілеті артады. Мұндай оң өзгерістер мұғалім жұмысының нәтижелі болғанының дәлелі бола алады.

Қорыта айтқанда, инклюзивті оқушыларға қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін оқыту – жан-жақты дайындықты, педагогикалық шеберлікті және шынайы адамгершілікті қажет ететін күрделі, бірақ нәтижесі қуантатын үрдіс. Тиімді әдіс-тәсілдерді дұрыс таңдай отырып, әрбір оқушыға тіл үйренудің жолын ашуға болады. Бұл тек пәнді меңгерту емес, оқушының тұлғалық дамуына, қоғамға бейімделуіне жасалған маңызды қадам.

Инклюзивті білім беруде қолданылатын технологиялар да оқыту үдерісінің тиімділігін арттырады. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) қолдану – ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушылар үшін өте маңызды құрал. Интерактивті тақта, планшет, арнайы бағдарламалар мен қосымшалар арқылы қазақ тілі мен әдебиеті сабағы көрнекі, түсінікті әрі қызықты форматта өтеді. Мысалы, оқушылар онлайн сөздіктермен, дыбыстық мәтіндермен, анимациялық бейнематериалдармен жұмыс жасай отырып, тыңдалым және оқылым дағдыларын жетілдіре алады.

Сабақтағы диалогтік оқыту мен жобалау әдісі оқушылардың белсенділігін, шығармашылық қабілетін арттырады. Мысалы, қазақ тілі сабағында «Менің отбасым», «Менің мектебім» тақырыптарында шағын презентациялар дайындау, бейнебаян түсіру немесе комикс құрастыру – баланың ойлауын дамытып қана қоймай, тілдік бірліктерді қолдануға мүмкіндік береді. Қазақ әдебиетінде «Батыр бейнесі», «Қыз бейнесі», «Достық тақырыбы» сынды бағыттарда шағын жобалар дайындау арқылы оқушы әдеби мәтінді өмірмен байланыстырып, өз ойын жеткізуге дағдыланады.

Сыныпта инклюзивті атмосфера қалыптастыру – мұғалімнің басты міндеттерінің бірі. Барлық оқушылардың өзін қауіпсіз әрі бағалы сезінуі, өз пікірін еркін жеткізуі үшін жайлы орта қажет. Мұғалім әр оқушыны жеке тұлға ретінде қабылдап, олардың мүмкіндіктеріне сенетінін көрсетсе, бұл сенім оқушының дамуына қуатты мотивация бола алады.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушыларға арналған түзетуші-дамытушы тапсырмалар қосымша қолдау ретінде сабаққа кіріктіріледі. Олар зейінді дамытуға, есте сақтау қабілетін жақсартуға және оқу, жазу, сөйлеу дағдыларын жетілдіруге бағытталады. Бұл тапсырмалар жалпы сыныппен қатар орындалуы немесе жеке жүргізілуі мүмкін.

Инклюзивті білім беруде мұғалім мен оқушы арасындағы эмоционалды байланыс – табысты оқытудың негізгі шарттарының бірі. Мұғалімнің жылы қарым-қатынасы, қолдауы мен түсінігі оқушының өзін ашуға, еркін сезінуге, белсенді қатысуға ықпал етеді. Бұл әсіресе тілді меңгеру барысында өте маңызды, себебі оқушының өзіне деген сенімі артқан сайын, ол тілдік ортада белсендірек әрекет етеді.

Қорытындысында, инклюзивті оқушыларға қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін оқыту – бұл тек тіл үйрету ғана емес, рухани, мәдени, танымдық, тұлғалық даму кеңістігін құру. Мұғалім баланың ішкі әлемін түсіне отырып, білім беру арқылы оның өмірге деген сенімін, қоғамдағы орнын табуға көмектеседі. Осылайша, әр оқушының мүмкіндігін ашып, оны толыққанды тұлға ретінде қалыптастыруға жол ашылады.

Әдебиеттер тізімі

- Қазақстан Республикасының “Білім туралы” Заңы. – Астана: 2007.
- Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2020–2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.
- Инклюзивті білім беру: әдістемелік нұсқау / ҚР БҒМ, Ү. Алтынсарин атындағы ҰБА. – Астана: 2019.
- Жұмабаева, Г. Инклюзивті білім беру жағдайында қазақ тілін оқыту әдістері // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2022. – №3. – Б. 15–21.
- Құлманова, К. Қазақ тілі сабақтарында дифференциациялау жолдары. – Алматы: Рауан, 2021.
- Шалғынбаева, С. Қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін оқытуда инклюзивті тәсілдер // Білімдегі жаңалықтар. – 2023. – №2. – Б. 34–37.
- Выготский, Л.С. Оқыту мен дамытудың өзара байланысы. – Алматы: Мектеп, 2003.
- Жұмаділова, Г. Қазақ тілі теориясы мен әдістемесі. – Алматы: Қазақ университеті, 2020.
- Блум, Б. Білім берудегі мақсаттарды жіктеу. – Алматы: Арман-ПВ, 2012.
- Назарбаев З.Н. Қазақстан–2050 Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты. – Астана: 2012.

№ X00042 20.04.2025 ж

III дыбысы және әрпі

СЫЗДЫКОВА ТОЛКЫН АХМЕДИЯРОВНА

Жамбыл облысы, Талас ауданы, Қаратау қаласы

№4 "Үміт" арнайы мектеп-интернаты

Дефектолог-ұстаз

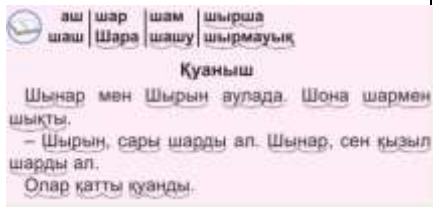
Педагогтің тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда)	Сыздыкова Т	
Күні:	20.02.25	
Сынып: 1 «А»	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	III дыбысы және әрпі	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	- сөйлемді (2-6 сөз), мәтінді (4-10 сөйлем) түсініп, дауыстап оқу; - көркем жазу нормаларын сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және кіші әріптерді, буын, сөз, сөйлемді және оларды байланыстыра жазу;	
Сабақтың мақсаты	- сөйлемді түсініп, дауыстап оқуды, көркем жазу нормаларын сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және кіші әріптерді, буын, сөз, сөйлемді және оларды байланыстыра жазуды үйренесін.	

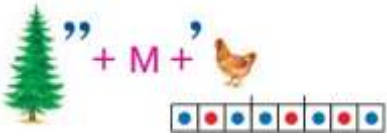
Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 7 мин	Ұйымдастыру кезеңі -Оқу құралдарын түгендеу Қызығушылықты ояту (ынталандыру) әдісі «Алфавит» Оқушылар әрқайсысы алфавиттің бір-бір әрпін	Оқушылар арнайы педагогпен амандасады. Оқу құралдарын түгендейді. Оқушылар тапсырманы орындайды.	Ауызша мадақтам а айту: Жарайсың! Тамаша!	Жұмыс дәптері, қалам, түрлі-түсті қарындаш

	алып, өздеріне түскен әріпке сәйкес сөздерді айтып шығады.			
Сабақтың ортасы 35 мин	Жаңа сабақ тақырыбын таныстыру: «Ш дыбысы және әрпі» Сабақ мақсатын хабарлау: Бүгінгі сабақта сөйлемді түсініп, дауыстап оқуды, көркем жазу нормаларын сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және кіші әріптерді, буын, сөз, сөйлемді және оларды байланыстыра жазуды үйренетін боласындар. Жаңаны ашу - Ш дыбысын айтамыз: ш-ш-ш-шшш. - Ш дыбысы дауыссыз дыбыс. Дауыссыз дыбыстарды түсімен белгілейміз. - Ш дыбысын ауада жазамыз. Бұл Ш дыбысының таңбалануы Шш әрпі болады. Шш әрпінің жазылуын есіңе сақта! https://www.youtube.com/watch?v=i-hjtBz19Qo	Оқушылар сабақтың тақырыбы және мақсатымен танысады. Жаңа тақырып бойынша, қажетті мәліметтерді естеріңе сақтайды.	Жарайсың! Сенің қолыңнан келеді! Керемет!	

	 «Дыбысты естиміз, әріпті көреміз және жазамыз». Арнайы педагог: ендеше жаңа ақпаратты пайдаланып тапсырмаларды орындап көреміз.			
	Жаңаны қолдану әдісі 1-тапсырма. Сурет мазмұны бойынша әңгіме құра. 1. Сұрақ қою және оқушылар жауабының дұрыс және толық болуын қадағалау: ■ Кімдер аулада жүр? ■ Шара мен Шырын аулада жүр. ■ Шора аулаға немен шықты? ■ Шора аулаға шармен шықты. ■ Шара мен Шырынға қандай шар берді? ■ Шараға сары, Шырынға қызыл шар берді. ә)	1. Оқушылар сюжетті сурет бойынша әңгіме құрайды: «Шара мен Шырын аулада жүр. Шора аулаға шармен шықты. Шараға сары, Шырынға қызыл шар берді». 2. Әңгіме құрамындағы сөйлемдер санын анықтайды. 3. «Шараға сары, Шырынға қызыл шар берді» сөйлемінде неше сөз бар екенін анықтайды. 4. Өтілетін жаңа дыбысы бар «шар» сөзіне дыбыстық талдау жасайды. 5. «Ш» дыбысын созып айтып, оны	Тамаша!	

	Сұраққа жауап болған сөйлемдерден әңгіме құрау: Шара мен Шырын аулада жүр. Шора аулаға шармен шықты. Шараға сары, Шырынға қызыл шар берді. 2. Әңгіменің неше сөйлемнен тұратынын анықтау. 3. Қажетті сөйлемді (Шараға сары, Шырынға қызыл шар берді.) бөліп алып, оны сөздерге (Шараға, қызыл, Шырын, сары, шар, берді). ажырату. Сөйлемдегі сөз санын анықтау. 4. Өтілетін жаңа дыбысы бар «шар» сөзін бөліп алып, дыбыстық талдау жасау. 5. Сөздегі жаңа дыбыстың орнын анықтау. 6. «Ш ш» дыбысының айтылу ерекшелігімен танысу.	анық естиді. 6. «Ш ш» дыбысының айтылу ерекшелігімен танысады.		
	2-тапсырма. Дыбыстық жинақтау дағдысын дамыту жұмысы 	1. Әр буындағы дыбыстарды тұтастырып, «бір дыбыс» сияқты қосып, яғни дауыссыздан дауыстыға қарай және дауыстымен үндестіріп оқиды. 2. Буындарды жеке	Сенің қолыңнан келеді!	

Берілген сөздер мен мәтінді арнайы педагог оқушылармен бірге буындап, тұтас оқиды. 1. «Ш ш» дыбысының сөздегі орнын (сөз алдында, ортасында, соңында) оқушылардың өздіктерінен табуына мүмкіндік жасау. 2. Сөз мағынасымен жұмысты берілген сөздермен ұйымдастыру.	тұтас сөздегі айтылуымен оқиды. Әрбір дыбысты естіп, әріпті көріп, өздігінен саналы оқиды.		
3-тапсырма. Жазылым 1. «Шш» әрпінің таңбалануына назар аудар. 2. «Шш» әрпін тақтаға жазып көрсету. 3. «Шш» әрпін ауада жазып көрсету. Жазу дәптерімен жұмысты ұйымдастыру.	Оқушылар жазу дәптеріндегі тапсырмаларды орындайды: сызықтарды бастырып жазу арқылы Шш әрпінің бас және кіші әрпін жазады.	Керемет!	
4-тапсырма. Ребусты шеш. «Шырмауық» сөзімен сөйлем құра. <i>Бүгінгі сабақта сөйлемді түсініп, дауыстап оқуды, көркем жазу нормаларын сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және</i>	Оқушылар ребусты шешеді. Шырмауық сөзімен сөйлем құрайды.	Тамаша!	

	<i>кіші әріптерді, буын, сөз, сөйлемді және оларды байланыстыра жазуды үйрендіңдер.</i>			
Сабақтың соңы 3 мин	Рефлексия. «Алмаағашы» әдісі. Оқушыларға сабақ басында екі түсті «алма» беріледі. Сабақ соңында оны Алмаағашына ілу керек. Жасыл түсті алма – мен бүгін бәрін жақсы орындадым деп ойлаймын: менің көңіл күйім көтеріңкі. Қызыл түсті алма – мен тапсырманы орындай алмадым, көңіл күйім жоқ.	Оқушылар сабақ соңында қалаған алманы Алмаағашына ілу керек.		«Алмаағаш» әдісі.
Үй тапсырмасы	Жұмбақты шеш. Төгілген жерге ақ моншақ, Ғайып болды сол шақта-ақ.	Оқушылар үй тапсырмасын орындайды.	Жарайсың!	

МАЗМҰНЫ

- БЕЗЬЯНОВА ОЛЬГА ПАВЛОВНА
- АХМЕТОВА АЙГУЛЬ МАКСУТОВНА
- АЙТИМОВА ГУЛЬЗАДА УЗАКБАЕВНА
- СЫЗДЫКОВА ТОЛКЫН АХМЕДИЯРОВНА